

Alkohol na skautských akcích? Informace a podklady

V organizaci nám jde především o výchovu mladých lidí. Proto je na místě zabývat se dopady na výchovu nám svěřených holek a kluků, pokud je na skautské akci přítomný alkohol. V potaz musíme brát také zdravotnické a právní hledisko, které je jakousi minimální hranicí, přes kterou určitě jít nemůžeme. Níže kromě toho najdeš také inspiraci, jak téma alkohol zpracovat v týmu nebo jak pracovat s tématem návykových látek s holkami a kluky v oddíle.

Právní, zdravotnické a výchovné hledisko

Právní alkoholové minimum nejen pro skauty

- Poskytovat jakýmkoliv způsobem alkohol nezletilým je zákonem zakázáno.
- Pořadatel akce pořádané Junákem či jeho organizačními jednotkami má jako nositel přenesené rodičovské zodpovědnosti právo a povinnost zamezit konzumaci alkoholu nezletilými účastníky akce.
- Platné právo nezakazuje prostou konzumaci alkoholu dospělou osobou, ale:
 1. Je zakázáno podávat alkohol komukoliv, kdo bude vykonávat činnosti, při nichž by mohl ohrozit zdraví či majetek ostatních.
 2. Zakazuje se podávání alkoholu komukoliv v zařízení určeném pro mimoškolní výchovu, za které lze považovat i klubovny, základny a tábořiště v době probíhajícího skautského programu či akce, jíž se účastní nezletilí.
- Pořadatel akce může stanovit pravidla pro konání akce, poté kontrolovat a vynucovat si jejich dodržování.

Tuto problematiku řeší:

1. zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník,

2. zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník,
 3. zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek.
-

Vliv alkoholu na zdraví

Následky dlouhodobého pravidelného pití alkoholu:

- poškození nervového systému
- poruchy činnosti jater
- změny tělesné hmotnosti
- problémy v sexuální oblasti
- zvýšené riziko nádorových onemocnění a psychických poruch
- spojitost se špatnými výsledky ve škole / v práci
- poruchy paměti
- horší soustředění
- alkoholová demence
- riziko přechodu k jiným návykovým látkám

Bezprostřední následky pití alkoholu:

- výraznější zkreslení vnímání
- zvýšená ochota riskovat
- snížení sebekontroly a pudu sebezáchovy
- vystupňování agresivity
- zesílení prožívaných emocí
- zvýšené riziko poranění a úrazů

Ze zdravotnického hlediska neexistuje bezpečná dávka alkoholu u dětí a mladistvých.

Proč je u dětí a dospívajících pití alkoholu rizikovější než u dospělých:

- snadnější poškození nevyzrálého organismu
- těžké otravy mohou nastat již při nízkých dávkách (menší hmotnost, pomalejší odbourávání alkoholu)
- rychlejší rozvoj závislosti (začít pít mezi 11. - 14. rokem znamená 19% šanci na závislost na alkoholu za 10 let X začít pít po 19. roce znamená 1% šanci na závislost na alkoholu za 10 let)
- výše uvedené bezprostřední následky pití alkoholu jsou častější a intenzivnější

Mohlo by vás zajímat:

- v ČR umírá ročně asi 6 500 osob v důsledku konzumace alkoholu
- v ČR se rizikové pití týká cca 14 % populace 15+ (znamená to více než 3 piva denně nebo 3 sklenice vína u mužů; u žen pak 2)
- V ČR je cca 300 000 závislých osob (včetně odhadu počtu nedidiagnostikovaných, tj. cca 3 % populace)
- 13 let je průměrný věk první konzumace sklenice alkoholu v ČR (1. místo v Evropě)
- zkušenost s opilostí má v ČR v 11 letech 10% dětí, ve 13 letech 50 % dospívajících

Čím nižší je věk konzumenta alkoholu, tím je pití alkoholu rizikovější.

Obecná prevence, ve které může hrát skauting významnou roli:

- posilování měkkých dovedností (umění odmítnout, zvládání stresu, zdravé sebevědomí)
- snižování dostupnosti alkoholu
- nabízení lepších možností trávení volného času, odpočinku, navození dobré nálady
- být součástí prevence a posunu sociální normy ve vztahu k alkoholu ve společnosti ČR

Zdroje:

- https://www.pppaspcvysocina.cz/sites/default/files/prilohy/prevence_rizikoveho_chovani_ve_skolstvi.pdf ↗ - Miovský: Prevence rizikového chování ve školství
- <https://www.pediatricpropraxi.cz/pdfs/ped/2009/01/14.pdf> ↗
- <https://www.alkoholpodkontrolou.cz/> ↗
- <https://www.drogy-info.cz/publikace/vyrocnizpravy/souhrnna-zprava-o-zavislostech-v-ceske-republice-2021/> ↗
- <https://www.who.int/en/news-room/fact-sheets/detail/alcohol> ↗

Další možnosti ke čtení o tématu:

- Co dělat, když dítě pije: <https://www.nzip.cz/clanek/196-alkohol-a-deti> ↗
- MŠMT - Rizikové chování ve školním prostředí – rámcový koncept: https://www.msmt.cz/file/49652_1_1/ ↗
- <https://www.pijsrozumem.cz/> ↗

Výchova a alkohol?

Pokud na skautské akci nekonzumujeme alkohol ani ho nenabízíme ostatním, může to mít následující pozitivní výchovné dopady:

Jsem jako vedoucí vzorem pro druhé, protože

- jsem otevřený a upřímný k ostatním

(například když na akci konzumuji alkohol "po večerce" tak, aby mě mladší holky a kluci neviděli, pak nejsem upřímný a otevřený),

- jsem opravdová, jsem "svá", nepřetvařuji se

(viz předchozí příklad),

- chovám se tak, abych neztrácel důvěru ostatních

(například když se skrývám s alkoholem, podvědomě dělám něco, co si myslím, že bych asi neměl, nebo ne tady a teď, a zároveň něco skrývám před holkami a kluky a oni to často vidí - najdou někde ležet lahvičky, zaslechnou něco, vnímají, ... a tím důvěru mohu ztrácet),

- jednám a chovám se i k mladším holkám a klukům jako k sobě rovným

(vždy, pokud nezáleží v danou chvíli například na jednotlivých rolích a míře zodpovědnosti. Například když mladším holkám a klukům něco zakazují (např. alkohol, sladkosti, mobil) a sám si to neodepřu, tak se k nim nechovám jako k sobě rovným),

- respektuji a dodržuji daná pravidla (zákony)

(příklad: pokud nabízím alkohol na táboře ostatním vedoucím, porušuji zákon),

- dokážu si odříkat věci, které mi chutnají, když to dává smysl

(odříkání patří mezi běžné výchovné nástroje, pomáhají posilovat vůli a tím i psychickou odolnost – tím, že to sám umím, dávám kladný vzor i ostatním),

- přejímám svědomitě zodpovědnost za mně svěřené holky a kluky,
- dbám na zdravou životosprávu,
- ukazuji, že k tomu, abychom se uměli radovat, užívat si života a bylo nám spolu dobře, není alkohol potřeba. Pomáhám tak obracet většinový postoj od “k zábavě patří alkohol” k “normální je nepít”.

Dbám na bezpečí holek a kluků

- a vytvářím prostředí pro správnou životosprávu,
- nepoškozuji zdraví ostatních,
- učím je správnou prevenci střevních a dalších obtíží

(například vyvracím mýty o tom, že alkohol je prevencí střevních potíží, neboť není),

- respektuji, že každý pochází z jiného rodinného prostředí, o kterém nevím vše

(například pokud je v rodině alkoholik, může dítě i běžné napití se piva vnímat negativně a jako ohrožení).

Usnesení Valného sněmu Junáka 2024 k alkoholu

Usnesení XVII. VSJ/14 Valný sněm vyzývá Náčelnictvo, aby se nadále zabývalo tematikou konzumace alkoholu na skautských akcích, a to s následujícími cíli:

1. zvyšovat v organizaci povědomí o skutečnosti, že skautské prostředí má snižovat riziko vzniku a rozvoje závislostí u mladých lidí, a zároveň zvyšovat povědomí o roli a prostředcích skautské výchovy v takovém úsilí,
2. zvyšovat v organizaci povědomí o zákonných povinnostech, stejně jako o výchovných a zdravotních souvislostech tematiky alkoholu na skautských akcích,
3. zvyšovat v organizaci povědomí o tom, že je z výchovných i jiných důvodů žádoucí, aby skautské akce a aktivity, kterých se účastní nezletilí, probíhaly bez přítomnosti alkoholu (a to i v takových

případech, kdy legislativa konzumaci alkoholu dospělými na těchto akcích nezakazuje),

4. zajistit nastavování pravidel ohledně alkoholu na celostátních akcích Junáka – českého skauta, a to především se zaměřením na akce určené roverům a rangers.

(PRO 438, PROTI 12, ZDRŽEL SE 23)

Usnesení XVII. VSJ/15 Valný sněm vyzývá organizační jednotky Junáka – českého skauta, aby:

1. dbaly na důsledné dodržování zákonných povinností týkajících se podávání a konzumace alkoholu na skautských akcích, které tyto jednotky pořádají,
2. zvyšovaly mezi svými činovnicemi a činovníky povědomí o tom, že je z výchovných i jiných důvodů žádoucí, aby skautské akce a aktivity, kterých se účastní nezletilí, probíhaly bez přítomnosti alkoholu (a to i v takových případech, kdy legislativa konzumaci alkoholu dospělými na těchto akcích nezakazuje).

(PRO 420, PROTI 6, ZDRŽEL SE 46)

Stanoviska Výkonné rady a Náčelnictva (2023)

*“Považujeme za žádoucí, aby skautské akce a aktivity, kterých se účastní nezletilí členové*členky Junáka - českého skauta, probíhaly bez přítomnosti alkoholu.”*

Výkonná rada Junáka

“S vědomím, jaké jsou zvyklosti týkající se konzumace alkoholu v České republice a jak se mohou promítat do zvyklostí některých skautských jednotek a společenství, přijalo Náčelnictvo následující stanovisko:

*Považujeme za žádoucí, aby skautské akce a aktivity, kterých se účastní nezletilí členové*členky Junáka - českého skauta, probíhaly bez přítomnosti alkoholu a jiných návykových látek.*

Toto usnesení přijímá Náčelnictvo jako výraz svého dílu zodpovědnosti v řešení tématu úzce se dotýkajícího výchovného poslání Junáka - českého skauta a principů skautingu.”

Inspiromat - Jak zpracovat téma alkoholu ve vašem týmu?

Diskuze na SkautInfo TV Live: Alkohol na výpravách a táborech? (15. 2. 2024)

Články

v časopisech

[Alkohol na skautských akcích](#) [↗](#) (Skautský svět, červen 2022)

[Jak mluvit o alkoholu a proč to neodkládat](#) [↗](#) (Roverský kmen, duben 2022)

[Skauti a alkohol](#) [↗](#) (Skauting, duben 2022)

na Zpravodajství

[Týká se alkohol také mého týmu? Z ankety vyplývá, že spíše ano](#) [↗](#) (2022)

[Alkohol na táboře - máme už v týmu nastavená pravidla?](#) [↗](#) (2022)

[V našem oddíle se ne/pije! Je alkohol téma pro skauty?](#) [↗](#) (2021)

Statistika a externí odkazy

[Evropská školní studie o alkoholu a jiných drogách 2019](#) ↗

[Alkohol v české společnosti - časopis Vesmír 2020](#) ↗

[Suchej únor](#) ↗

[Respektuj 18](#) ↗

[Alkohol škodí zdraví](#) ↗

[WHO - fakta o alkoholu](#) ↗ (v angličtině)

[Spotřeba alkoholu v ČR - studie 2019](#) ↗

Program

[Alkohol, cigarety, drogy](#) ↗ (Světýlko, červen 2019)

[Nebezpečí - opilost](#) ↗ (Světýlko, říjen 2014)

[Nebezpečí kouření, alkoholu a drog.](#) ↗ (Světýlko, prosinec 2013)